

MONITOR

Na R. P. 1773.
Nro: XCVII.
Dnia 4. Grudnia.

Nunc crescant opes, fæcundaque floreat ætas.
- - Ornatur propriis industria donis.
Claud.

Mości Panie MONITOR.

NIc chwalebnieyszego, iako W. M. Pana zwyczay, wszystkim złym przyganiać postępkom; nikogo to gniewać nie powinno, bo taki człowiek urażony o to, zdawałby się podobnym do owego szpetnego, ktory wszystkie zwierciadła tłucze, dla

tego że go żadne nie pokazało pięknym. Widoczny iednak iest dowod, że ten sposob delikatney przestrogi, bardzo się dla wielu pożytecznym widzi, kiedy sami do W. M. Pana odezwy czynią, y potrzebney Jego we wszystkim wyglądaią nauki. Y jeżeli moc rozsądney perswazyi w nieprzystoynym kogo umiarkuie postępku, nie bez wielkiey podobno pociechy, odbierasz W. M. Pan o tym wiadomość; Biorę więc y ia śmiałość, upragnioney jemu przyczynić radości, y sam się przed nim z taką rzeczą popisuię, co podobno w kraiu do uszczęśliwienia Obywatelow, za naypierwszą uydzie potrzebę.

Zadziwi to W. M. Pana, kiedy mu opiszę sposob wspaniałego życia mego, à to wszystko w tak umiarkowanym Gospodarstwie, że humorowi, y gustowi dogadzaiąc, iak mi się podoba, à przecie wielką okazałość,

ma-

małym kosztem prowadzę, y to wszystko pod kredkę wziąwszy, ledwie nie więcey zysku, iak utraty fortuny pokażę w tym W. M. Panu.

Mam kapelę liczną, z dobrych zebraną Muzykantow, ale się też w potrzebie nie posyła iuż naymować inszych, y tym iak tylko raz na rok posprawiam instrumenta, podaię co miesiąc laffy, barwy z galonami, Kapelmistrzowi bogatą suknię, stoł, y często butelkę wina, to mię iuż potym nie kosztuie u cudzey Muzyki kupowanie tańcow.

Trzymam wielką Psiarnię dla zabawy moiey, lecz y w tey passyi łatwobym się wstrzemieźliwszym zrobił, gdybym tego nie znał, że każda rozrywka iest dobra, kiedy z profitem; samo szkodliwego źwierza wytępienie, iaki w dobytku ocalonym Gospodarzom przynosi pożytek, alboż mało same zaiące, jarmużu, y kapusty wyiedzą, á ia ich po Oziminach

szu-

ſzukaiąc wiele wygubię. Co mowić? o potrzebney źwierzynie do kuchni, y zyſku na liſich, zaięczych y wilczych ſkorkach?

Ludzi nadwornych mam tylko ſto Huzarow, ale tych nayłatwiey trzymać, bo na Huzara mało ſukna wychodzi, y koń każdey maści pod niego przypadnie. Rekrut ich nic mię nie koſztuie, bom z dobr ſwoich pobrał Gospodarzow od roli, à ſama obrona w domu y poſługa w drodze, reſztę koſztu nadgrodzić może.

Przy dworze moim, chociaż bardzo wiele ludzi trzymam rożnego gatunku, to mię nic nie ruynuie, y owſzem ſiedząc w dobrach, też ſame pieniądze, ktore im płacę, wracaią ſię do mnie, à przez to ſamo propinacye lepiey idą y arędy podnoſzą ſię w gorę.

Stoły mam wyśmienite, ale w tym gospodarne, bo na ſamych bulionach, à to dla tego, że każdy iedną

po-

potrawą taką lepiey ſię naſyci, iak kilku ordynaryinemi. Wino iak nayтężſze y nayſtarsze daię, bo ſię takim prętko upiie każdy, à mniey go iak letkiego wypiie.

Pałace wolę murować wſzędzie po dobrach, bo drewnianych reparacya kupę kosztuie.

Obrazow Włoſkich, Starożytnych Antykow, kupować nie żałuię, gdyby iak naydrożey przepłacić, bo takie meble nie rownie trwalſze, à nad wſzyſtko, że iuż nie potrzeba obicia.

Karet Paryſkich ordynaryinie zażywam, choć dwa razy drożſze, ale też lakier trwalſzy niż Wideńſki, cały rok iedną ieździłem, a tylko wierzch kazałem odnowić y ſpod dać inſzy, à obeydę ſię bez kupienia drugiey, aż do przyſzłego roku.

W ſtadach oſobliwſzą mam dobrego Gospodarſtwa Plantę, bom wolał dać za cug czerwonych złotych ſześćſet,

ſet, iak ſto za iednego, à tak mam cug do parady, y konie do ſtada, y choć mi dopiero trzy konie z tego cugu zdechło, to reſzta zoſtała, y źrzebce w proſicie, co ſię dopiero urodzić maią.

Koni ſtadnych, ieżdnych, cugow, Formanek, Poczworek, lubo pełno po ſtayniach, y owſem paſę ich kupnym, ale ſię tym iako dobry Goſpodarz w cale nie turbuię, wroci ſię to wſzyſtko, kiedy ieſt czym po nich Jałowe uprawiać grunta.

Formanki mam bardzo piękne, z ſamych iezdnych koni zebrane, à iaka to wygoda, mieć konie rożney maści, bo choć ktory w drodze padnie, to każdy ſię na to mieyſce przyda y ſamo uniknienie zakłocenia nadgradza ſzkodę.

Na koronki, y kleynoty, gdyby nay więcey expenſuię pieniędzy, bo to ſwego nigdy nie traci ſzacunku, à iak to ładnie, rownie albo więcey

dyftyngwować fię nad drugich, à w tym nay-większa z kleynotow wygoda, że u każdego Bankiera znaiomność robią, y ręczą za mnie, kiedy Kapitały zaciągam.

W karty lubo grywam, ale fię ordynaryinie Faraona trzymam, wiedząc dobrze, że ieden poftawiwfzy, trzy za to biorę, y kiedy fię uda, to po dwadzieścia złotych wydaię złoto.

Jeszcze na fundamencie przyfzłey fukceffyi, mogę fobie pozwolić, kiedy wiem nie uchybnie, że po długim życiu, a fzczęśliwey śmierci rodzonego Stryia mego, dwoch Corek jego, à Sioftr moich Stryiecznych, y kilkoro ich dzieci, to ta cała fortuna profto na mnie przypadnie.

Mufzę fię ieszcze z iednym Gofpodarftwem przed W. M. Panem pochwalić, kiedy ia tak przezornie poftąpiłem fobie, że wfzyftkie przefzłe y przyfzłe uprzedzaiąc redukcye, wcześnie tak uprzątnąłem pieniądze, aby żadna y fzeląga nie zaftała w fkarbie, y fzczęściem wielkim uchroniłem fię fzkody.

Na koniec iefzcze y tego przed W. M. Panem utaić nie chcę, że lubo tu tak dobrze fwoią fortunę rozrządzać umiem, y z taką przezorną żyię ofzczędnością, iednakże nie tylko użyć, ale też coś iefzcze przyzbierać pieniążkow myślę. Biorę rezolucyą byle kogo napadłfzy, wszyftkie mu nayprzod poaręsztować dobra, à fam z gotowemi pieniędzmi, kilkunaftu tylko ludzi z fobą zabrawfzy, umknąć fię za granicę, bo tam więcey kosztować mię nie będzie, iak

tylko

tylko wyżywienie, zapłata ludzi, naięcie Pałacu, Kareta, bilety, garderoba modna, Obiady na małych ſtolikach, prezenta czaſem upodobanym oſobom, y potoczne expenſa, tam to żyć oſzczędnie można.

Gry choć częſte zdarzą ſię, y do przegrania łatwe, ale nie azardowne, wſzyſtkie oſobliwości do widzenia darmo, tylko iako Cudzoziemcowi potrzeba będzie, przez punkt honoru, aby coś ukazuiącemu w nadgrodę z kieſzeni wyrzucić. Uważ tedy W. M. Pan iaka to między ſwoim, à cudzym kraiem rożnica, tu ſię pieniądze nudnie tracą, à tam ſię w plezyrach ochronić mogą; tu wſzyſtko koſztuie, y to kupuię co muſzę, à tam co tylko zechcę. Zgoła wſzyſtkiego użyię, y fortunki przyczynię, kiedy ſię w tak okryślone wprowadzę życie.

